

A Tatai Piarista Öregdiákok Budapesti Szövetségének
első tizévi működése. 1934-1944.

Szövetségünk 1934.-ben alakult. Alapszabályait a m.kir. belügyminiszter 185.400/1934.-VIII/a.sz. a. hagyta jóvá.

Tagjainak száma 105.

A Szövetség elnöke megalakulásától kezdve, dr. Magyary Zoltán, a kir.m. Pázmány Péter Tudományegyetem ny.r. tanára. Alelnöke 1934-1941-ig dr. Pogor Ödön piarista tanár, 1941-től Biró Imre tanügyi főtanácsos, piarista rendi asszisztens, továbbá megalakulástól kezdve dr. Niederecker Gáspár kórház főorvos.

Szövetségünk célkitűzése kettős: 1 segíteni most tanuló ifju diáktársainkat. Hivatásunkat főleg abban látjuk, hogy a tatai piarista gimnáziumban érettségizett ifjakat budapesti egyetemi tanulmányaik során, egészen a diploma megszerzéséig támogassuk, amely korban eddig segítség nélkül kellett küzdeniök. E cél elérése végett a budapesti Horthy Miklós-kollegiumban "tatai szobákat" rendeztünk be, ahol négy szobában összesen kilenc egyetemi hallgató nyer Szövetségünk jelölése alapján felvételt és bennlakása idején ingyen lakást fürdővel és ingyen reggelit, s részesül állandó tanulmányi felügyeletben, valamint a vizsgadíj megtérítésében. A tatai szobák lakói csaknem kivétel nélkül kitüntetéssel érettek. Átlag minden évfolyamból kettőt tudunk felvenni, s azok nemcsak az egyetemi tanulmányok négy éve alatt, hanem szükség szerint szigorlataik letétele alatt is megtarthatják helyüket. A tatai szobáknak az első tizévi tagjait a mellékelt kimutatás tünteti fel. Mindazok, akik eddig a diákszoba segítségével végeztek, kitűnően - részben Szövetségünk támogatásával - el is helyezkedtek. A diákszoba lakói szeretik a Kollegiumot és hálásak a támogatásért. Ennek legszebb bizonyítéka, hogy elhelyezkedésük után már első évi jövedelmükből nagyobb adományokkal járulnak hozzá a Szövetség céljaihoz.

A tatai gimnáziumnak többször jutalomkönyveket adtunk.

2. Szülőföldünknek, Tatának és környékének fejlesztése fővárosi igényeink szerint s a helyi érdekszálak béklyóitól mentes függetlenséggel. Ezáltal nemcsak helyi, hanem országos érdekeket is szolgálunk.

Amit e téren Diákszövetségünk végzett vagy keresztülvitt, a következő:

Az egybeépült Tata és Tóváros nagyközségek egyesítése. Tata a tatai járás székhelye. Az egyesítés utáni lélekszáma 12.325. Az egyesítést a 90.917/1938.sz. belügyminiszteri rendelet mondta ki, s az egyesített község nevét Tatában a 8.435/1939.sz. belügyminiszteri rendelet állapította meg.

Az egyesítés által felszabadult a tóvárosi községháza, ami által lehetővé vált ebben az épületben járási egészségház felállítása.

Tata és Tóváros 1:5000 léptékű térképének elkészíttetése.

A városrendezésről és az építésügről alkotott 1937:VI. tc.-et a belügyminiszter 113.296/1941.sz. rendeletével Tatára is kiterjesztette. Ennek alapján a város elkészíttette városrendezési tervét, amely városias irányban való kedvező fejlődését teszi lehetővé.

Tata és Tóváros közt államsegéllyel 2 km. hosszú összekötő ut építése.

A tatai barokkstilű, fellenthali Fellner Jakab által épített plébánia-templom előtti térnek Wälder Gyula műgyetemi tanár tervei szerint, három terraszra való kiképzése.

A templom előtti Kossuth-tér rendezése és kiépítési tervének Weichinger Károly építészmérnök, az Orsz. Iparművészeti Iskola tanára által való elkészíttetése.

A Tatai Múzeum felállítása a piarista rendházban és gyűjteményének gyarapítása. Gazdag helytörténeti anyagával a vidéki múzeumok legkiválóbbjai közé tartozik.

A Nepomuki Szent János szobor helyreállítása. Schweiger Antal alkotása 1780-ból. A tóvárosi harangláb helyreállítása és történetére vonatkozó emléktáblával való megjelölése.

Az 1510-ben Tatán tartott országgyűlés emléktáblájának felállítása a tóvárosi harangláb falában.

A legnagyobb magyar barokk építész, fellenthali Fellner Jakab szobrának felállítása a plébánia-templom előtt, amely az ő alkotása és amelynek kriptájában van eltemetve.

Keresztelő Szent János 2 méter magas bronzszobrának Tata számára való megszerzése, amely Kovács Mária szobrászművésznőnek a velencei nemzetközi kiállításon szerepelt alkotása.

A Komárom vármegyei Közjóléti Szövetkezet által megépített 30 lakóházból álló telep létesítése.

A földművelésügyi miniszternél m.kir. Téli Gazdasági Iskola létesítésének kieszközlése, amelynek céljára 400.000 pengő

költséggel épületcsoport épül.

A gazdaközönségtől távol fekvő m.kir. gazdasági népiskola helyett új népiskola építése a téli gazdasági iskola közelében.

Az eddigi gazdasági népiskola épületének a Hangya Szövetkezeti Központ által való megvásárlása és ott a Tatai Népfőiskolának, nagy, baromfikeltető állomásnak és gazdasági mintaberendezéseknek elhelyezése.

A Tatai Népfőiskola szervezése, amelynek feladata faluvezetők /leendő községi bírák, gazdaköri elnökök, legelőtársulati vezetők, stb./ kiképzése, továbbá tanfolyamok rendezése iparosok és nők részére.

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal által épített 40 ágyas diákszálló létesítése.

A tatai járás egész területének /118.000 kat.hold/ részletes agrochémiai felvétele. Az ennek alapján készült agrochémiai térképet a m.kir. Földtani Intézet adta ki. 1943.

A tatai járásban 25 meteorológiai állomásnak és 10 időjárásvizsgáló állomásnak a m.kir. földművelésügyi minisztérium által való felállítása.

Mezőgazdasági többtermelési kísérleti körzetek felállítása a tatai járásban és Komárom vármegye egyéb részeiben, összesen 15 községben.

A Komárom Vármegyei Közjóléti Szövetkezet megszervezése az Országos Nép- és Családvédelmi Alap felállítása előtti időben.

A tatai és gesztesi járásnak a Hangya Szövetkezeti Központ által szövetkezeti mintajárássá való nyilvánítása és kifejlesztése.

Járási Hitelszövetkezet létesítése az O.K.H. kötelékében.

Fürdőszövetkezet létesítése a Nagykert utcában építendő fürdő építésére és üzembentartására a Hangya segítségével.

A Tata és Környéke Ipartestület könyvtárát, amely Tata legjelentékenyebb közkönyvtára, könyv és pénzadományjal jelentékenyen fejlesztették.

A Tata-Dunaalmás közti 9 km. bekötő ut és betonautóúttá való kiépítésének a honvédelmi miniszternél való kieszközlése.

A Hangya Tatán kirendeltséget /26./ és Karotíngyárat létesített.

A Diákszövetség által kiadott vagy kezdeményezett Tatára

vonatkozó művek:

1. A tatai piarista rendház és muzeum. 60 és XXXII.1. 1938.
2. A barokk kor építészeti emlékei Tatán. Irta: Csát Géza. 8 lap, 1939.
3. A közigazgatás és az emberek. Ténymegállapító tanulmány a tatai járás közigazgatásáról. Irták: Magyary Zoltán és Kiss István. 372 lap és 129 melléklet. 1939. A Magyar Közigazgatástudományi Intézet kiadványa.
4. A tatai majolika története. 24 táblával. Irta: Révhelyi Elemér. 180 lap. 1941. A Magyar Nemzeti Múzeum művelődés-történeti kiadványa.
5. Mi lesz Tatatóvároshól? Irta: Magyary Zoltán. 22 lap. 1939.
6. A szociális vármegye. A Komáromvármegyei Közjóléti és Gazdasági Szövetkezet működése. 120 l. és 30 mell. 1941. A Magyar Közigazgatástudományi Intézet kiadása.
7. Kocs 1936-ban. Irta: Fél Edit. Néprajzi monográfia. 228 lap. 1941.
8. Közigazgatási adattár. Ahhoz mellékelve Tata község és a tatai járás példaképen kidolgozott adattára. 80 lap. 1944. A Magyar Közigazgatástudományi Intézet kiadása.
9. A Komárom-vármegyei Szövetkezeti Mintajárási bizottság beszámolója a tatai és gesztesi szövetkezeti mintajárásban végzett munkáról. 1943.